KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 29 päivänä kesäkuuta 2011,

toimenpiteestä SA.27106 (C 13/09 – ex N 614/08), jonka Ranska aikoo toteuttaa satama-alalla

(tiedoksiannettu numerolla K(2011) 4391)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2011/519/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ([1]) ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([2]) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ([3]), jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Ranskan viranomaiset ilmoittivat 4 päivänä joulukuuta 2008 päivätyllä kirjeellä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti tukiohjelmasta, joka koostuu satamauudistukseen liittyvistä verotuksellisista toimenpiteistä. Satamauudistuksesta säädettiin 4 päivänä heinäkuuta 2008 annetussa laissa nro 2008–660 ([4]). Komissio kirjasi tukiohjelman ilmoitettujen tukien rekisteriin numerolla N 614/08.

(2) Ilmoitetun verojärjestelyn tarkoituksena oli tukea uudistuksessa tarkoitettua satamien lastinkäsittelylaitteistojen siirtoa yksityisille toimijoille. Järjestelyyn sisältyy kaksi toimenpidettä: enintään viitenä vuotena tehtävä degressiivinen poisto tuottoarvosta, johon satamien lastinkäsittelylaitteistot vastaanottavien yksityisten toimijoiden paikallisvero perustuu, ja merisatamia johtavien paikallisviranomaisten satamahuolintayrityksille mahdollisesti myöntämä enintään kuuden vuoden vapautus elinkeinoverosta (*taxe professionnelle*).

(3) Komissio pyysi 11 päivänä joulukuuta 2008 päivätyllä kirjeellä Ranskan viranomaisilta lisätietoja sekä ilmoitetusta verojärjestelystä että menettelystä, jonka mukaisesti suuret merisatamat luopuvat lastinkäsittelyssä käytettävistä laitteistoista, laitteista ym. varustuksesta. Vastaamiselle asetettua määräaikaa pidennettiin Ranskan viranomaisten pyynnöstä 9 päivään helmikuuta 2009.

(4) Ranskan viranomaiset ja komission yksiköt kokoontuivat 28 päivänä tammikuuta 2009. Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle lisätietoja 10 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä.

(5) Komissio ilmoitti Ranskan viranomaisille 9 päivänä huhtikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (D/2165) 8 päivänä huhtikuuta 2009 tekemästään päätöksestä aloittaa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely. Komission päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([5]). Päätös kattaa ilmoitetun verojärjestelyn sekä satamien lastinkäsittelyssä käytettäviä laitteistoja, laitteita ym. varustusta koskevan luovutusmenettelyn. Komissio kehotti päätöksessään Ranskaa ja asianomaisia esittämään huomautuksena määräaikaan mennessä.

(6) Komissio vastaanotti 11 päivänä toukokuuta 2009 (A/18191) Ranskan viranomaisten huomautukset. Se vastaanotti määräajassa huomautukset myös yhdeltä asianomaiselta, ESPO:lta (*European Sea Ports Organisation*). ESPO:n huomautukset toimitettiin Ranskan viranomaisille 16 päivänä heinäkuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (D/60307). Viranomaiset kommentoivat huomautuksia 27 päivänä elokuuta 2009 päivätyssä kirjeessä (A/28446).

([1]) EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.
([2]) EUVL C 122, 30.5.2009, s. 16.
([3]) Joulukuun 1 päivänä 2009 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklasta tuli SEUT-sopimuksen 107 artikla ja perustamissopimuksen 88 artiklasta SEUT-sopimuksen 108 artikla. Kyseiset kaksi määräyskokonaisuutta ovat asiasisällöltään samanlaiset. Tässä päätöksessä SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan tehtyjä viittauksia on tarvittaessa pidettävä viittauksina EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.
([4]) Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 156, 5.7.2008.
([5]) EUVL C 122, 30.5.2009, s. 16.

(7) Ranskan viranomaiset ja komission yksiköt kokoontuivat 30 päivänä marraskuuta 2009. Lisäksi Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle lisätietoja 25 päivänä tammikuuta 2010 (A/3263) ja 24 päivänä maaliskuuta 2010 (A/5136) päivätyillä kirjeillä.

(8) Ranskan elinkeinoveron uudistukseen liittyen komissio pyysi Ranskan viranomaisilta lisätietoja 9 päivänä kesäkuuta 2010 päivätyllä kirjeellä (D/7519). Kirjeessä komissio pyysi selvittämään, miten elinkeinoveron lakkauttaminen vaikuttaa ilmoitettuun verojärjestelyyn ja menettelyyn.

(9) Ranskan viranomaiset pyysivät vastaamiselle asetetun määräajan pidentämistä 2 päivänä heinäkuuta 2010 päivätyllä kirjeellä. Ranskan viranomaiset vastasivat komissiolle 4 päivänä elokuuta 2010 päivätyllä kirjeellä (A/11533).

(10) Kyseisessä kirjeessä Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle, että ne vetävät takaisin ilmoituksensa siltä verotusta koskevalta osalta, jonka mukaan merisatamia hallinnoivat paikallisviranomaiset voivat vapauttaa satamahuolintayritykset elinkeinoverosta enintään kuudeksi vuodeksi. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli tietyin edellytyksin olla ottamatta huomioon satamien lastinkäsittelyssä käytettävien laitteistojen, laitteiden ym. varustuksen tuottoarvoa elinkeinoveron laskemisessa vuosina 2010–2015. Toimenpiteestä tuli tarpeeton elinkeinoveron lakkauttamisen myötä, ja se kumottiin vuoden 2010 talousarviolailla.

(11) Ranskan viranomaiset ilmoittivat 2 päivänä heinäkuuta 2010 päivätyssä kirjeessään, että ilmoitettua verojärjestelyä (joka koskee kestoltaan rajoitettua degressiivistä poistoa tuottoarvosta, jota käytetään suurten merisatamien laitteistoa, laitteita ym. varustusta vastaanottavien yksityisten toimijoiden paikallisveron määrittämiseen) sovelletaan myös sellaisten yritysten maaveroon, joilta peritään elinkeinoveron korvaavaa alueellista elinkeinoveroa ([6]). Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle tästä toimenpiteestä hyötyvät neljä yritystä ([7]) sekä kunkin yrityksen saaman veroedun määrän.

([6]) Joulukuun 30 päivänä 2009 annetun vuoden 2010 talousarviolain nro 2009–1673 (Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 303, 31.12.2009) nojalla käyttöön otettu alueellinen elinkeinovero (*contribution économique territoriale*) koostuu yritysten kiinteistöverosta ja yritysten arvonlisäverosta.

([7]) Société d'Équipement du Terminal de Normandie (SETN), Générale de Manutention Portuaire (GMP), Compagnie Nouvelle de Manutention portuaire (CNMP) ja STMC6.

(12) Myönnettyjä veroetuuksia koskevista päivitetyistä luvuista kävi ilmi, että kolmen yrityksen veroetu oli alhaisempi kuin perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 15 päivänä joulukuuta 2006 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1998/2006 ([8]) vahvistettu 200 000 euron enimmäismäärä kolmen peräkkäisen verovuoden aikana. Tämä ei koske neljättä yritystä.

(13) Tässä tilanteessa ja oltuaan useaan otteeseen yhteydessä komissioon Ranskan viranomaiset päättivät rajoittaa johdanto-osan 11 kappaleessa mainitun toimenpiteen nojalla yrityksille myönnettävän edun asetuksessa (EY) N:o 1998/2006 vahvistetun enimmäismäärän suuruiseksi siinä asetetuin edellytyksin.

(14) Ranskan viranomaiset ilmoittivatkin 20 päivänä tammikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä komissiolle 29 päivänä joulukuuta 2010 annetun vuoden 2010 talousarviota oikaisevan lain nro 2010–1658 ([9]) 36 §:stä, jossa edellytetään, että satamauudistukseen liittyvissä degressiivisissä poistoissa saatavan edun osalta noudatetaan asetusta (EY) N:o 1998/2006. Ranskan viranomaiset ovat myös ilmoittaneet komissiolle vetävänsä pois ilmoituksen siltä osin kuin se koskee satamauudistukseen liittyvän verotuksen tätä osaa.

(15) Komissio ottaa huomioon, että Ranskan viranomaiset ovat vetäneet pois ilmoituksen koko ilmoitetun verotusjärjestelyn osalta. Tämä päätös koskee ainoastaan satamien lastinkäsittelyssä käytettävien laitteistojen, laitteiden ym. varustuksen luovutusmenettelyä, jota komission 8 päivänä huhtikuuta 2009 tekemä päätös myös koskee. Tämä päätös ei koske satamien lastinkäsittelyssä käytettävien laitteistojen, laitteiden ym. varustuksen käyttöehtoja ennen luovutusta tai sen jälkeen.

2. TUTKITUN TOIMENPITEEN KUVAUS

2.1 Taustaa

(16) Toimenpide liittyy satamauudistukseen, josta on annettu laki ([10]). Uudistuksen tavoitteena on parantaa ranskalaisten satamien (Dunkerque, Le Havre, Nantes Saint Nazaire, La Rochelle, Bordeaux ja Marseille) suoritus- ja kilpailukykyä.

([8]) EUVL L 379, 28.12.2006, s. 5.

([9]) Tämä säännös, jolla muutetaan Ranskan yleisen verolain paikallisverotuksen käyttöönottoa koskevaa 1518 A a §:ää, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011, ja sitä sovelletaan verovapautuksen ensimmäisestä vuodesta alkaen. Lain 1518 A a artiklaan on lisätty seuraava määräys: Edun myöntäminen edellyttää perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 15 päivänä joulukuuta 2006 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1998/2006 noudattamista.

([10]) Satamauudistuksesta 4 päivänä heinäkuuta 2008 annettu laki nro 2008–660 (ks. alaviite 4).

(17) Satamauudistuslain tavoitteena on

— määrittää uudelleen autonomisten satamien (*ports autonomes*) tehtävät, kun niistä tulee Ranskan Euroopassa sijaitsevia suuria merisatamia (*grands ports maritimes*) ([11])

— uudistaa suurten merisatamien hallintoa

— koordinoida samalla rannikolla tai saman jokiväylän varrella sijaitsevien satamien toimintaa

— yksinkertaistaa ja rationalisoida satamien lastinkäsittely tärkeimpien eurooppalaisten satamien mallin mukaisesti ottamalla käyttöön sataman pitäjä, joka vastaa kaikista lastinkäsittelytoiminnoista terminaaleissa.

(18) Suurten merisatamien tehtäviin luokitellaan yhteiskunnan tehtävät (turvallisuus ja satamapoliisi) ja satama-alueen kunnostustoimet. Vastaavasti satamien pitäjät vastaavat kaikista lastinkäsittelytoiminnoista satamissa, jotta niiden toteutus tehostuisi.

(19) Ranskan viranomaiset tähdensivät, että suurten merisatamien toistaiseksi vielä harjoittamien lastinkäsittelytoimintojen siirto yksityisille toimijoille suurissa merisatamissa sijaitsevien laitteistojen luovutusmenettelyn myötä on osa satamien lastinkäsittelyn yksinkertaistamista ja rationalisointia. Viranomaiset totesivat myös, että uudistuksella lähennetään Ranskan järjestelmää eurooppalaisen mallin mukaiseksi, jossa satamaviranomaisen ja sataman pitäjän tehtävät erotetaan selkeästi toisistaan ja jossa jälkimmäinen on yhä useammin yksityinen yritys.

([11]) Uudistuksen jälkeen merisatamat jaetaan kahteen luokkaan: suuret merisatamat, jotka ovat entisiä autonomisia satamia, ja muut kaupallista toimintaa harjoittavat paikalliset satamat (*ports décentralisés*), joista paikallisviranomaiset ovat vastuussa.

2.2 **Laitteistojen luovutusmenettely**

(20) Suuret merisatamat lakkaavat hyödyntämästä lastinkäsittelyssä käytettäviä laitteistoja, laitteita ym. varustusta, jäljempänä 'lastinkäsittelylaitteistot', jotka ne luovuttavat yksityisille yrityksille satamauudistuslain 9 §:ssä kuvatun myyntimenettelyn mukaisesti.

(21) Kyseisen lain ([12]) mukaan lastinkäsittelylaitteistojen myyntimenettely ja niihin liittyvistä oikeuksista luopuminen tapahtuu vaiheittain:

— Ensin suuren merisataman on neuvoteltava lastinkäsittelylaitteistojen siirrosta niiden toimijoiden kanssa, jotka käyttävät säännöllisesti sataman palveluja tai jotka ovat tehneet merkittäviä investointeja terminaaliin.

— Jos tällaisia toimijoita ei ole tai jos neuvotteluja ei saada päätökseen kolmen kuukauden kuluessa, suuren merisataman on käynnistettävä hakumenettely läpinäkyvää ja syrjimätöntä menettelyä noudattaen.

— Jos hakumenettely jää tuloksettomaksi ja jos suuren merisataman strategisessa suunnitelmassa niin määrätään, satama voi perustaa tytäryhtiön, jolle kyseinen toiminta uskotaan. Viiden vuoden kuluttua on järjestettävä uusi hakumenettely. Hakumenettelyn jälkeen on tehtävä terminaalia koskevat sopimukset menettelyn läpäisseiden toimijoiden kanssa.

([12]) I – 7 §:ssä mainittujen laitteistojen myyntimenettely ja niihin liittyvistä oikeuksista luopuminen tapahtuu seuraavasti: 1. Jos yksi tai useampi toimija on jo investoinut terminaaliin tai on – laitteistojen säännöllisenä käyttäjänä – hoitanut huomattavan määrän liikennettä kyseisessä terminaalissa, neuvottelut laitteistojen siirrosta käydään heidän pyynnöstään heidän kanssaan. 2. Jos 1 kohdassa määriteltyjä toimijoita ei ole tai jos neuvotteluja ei ole saatu päätökseen kolmen kuukauden kuluessa strategisen suunnitelman hyväksymisestä tai 8 §:ssä mainitun päätöksen tekemisestä, suuren merisataman on käynnistettävä hakumenettely. Sen on neuvoteltava ensin sellaisten ehdokkaiden kanssa, jotka on valittava läpinäkyvässä ja syrjimättömässä menettelyssä. Näiden neuvottelujen päätteeksi suuren merisataman on valittava toimija, jonka kanssa se tekee terminaalia koskevan sopimuksen. Tässä sopimuksessa, joka käsittää luvan käyttää julkista omaisuutta, voidaan määrätä liikennettä koskevista tavoitteista. 3. Jos 2 kohdassa mainittu hakumenettely ei tuota tulosta ja kun strategisessa suunnitelmassa niin määrätään, suuren merisataman on uskottava toiminta tytäryhtiölle enintään viideksi vuodeksi. Sen jälkeen aloitetaan uusi hakumenettely. Jos hakumenettely jää tuloksettomaksi, tytäryhtiö jatkaa toiminnan harjoittamista, jos strategisessa sopimuksessa niin määrätään. Edellä kuvattu menettely käydään uudelleen niin monta kertaa kuin on tarpeen aina enintään viiden vuoden välein, kunnes hakumenettely onnistuu.

(22) Merisatamien uudistusta koskevan lain 9 §:n mukaan riippumattoman kansallisen lastinkäsittelylaitteistojen luovuttamista arvioivan viranomaisen (*commission nationale d'évaluation des cessions d'outillages portuaires*), jäljempänä 'CNECOP', tehtävänä on valvoa laitteistojen luovutusmenettelyn sujuvuutta ja läpinäkyvyyttä ([13]). Sen tehtävänä on antaa omaisuuden arviointia koskeva lausunto ennen omaisuuden luovuttamista. Sen on otettava arvioinnissa huomioon talouden tasapaino ja toiminnan kehitysmahdollisuudet. CNECOP voi myös pyytää asiantuntijaa arvioimaan omaisuuden arvon.

(23) CNECOP:n lausunnot perustuvat luovutussuunnitelmiin, joiden on sisällyttävä suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajien toimittamiin asiakirjoihin satamauudistuslain 9 §:n nojalla. Näissä suunnitelmissa kuvataan luovutettavat laitteistot, niiden myyntihinta sekä rahoitusehdot.

(24) Yhtään lopullista luovutusasiakirjaa ei voida allekirjoittaa ilman CNECOP:n etukäteen antamaa lausuntoa. Lausunnolla tarkoitetaan tässä tavallista lausuntoa (joka ei ole sitova), joka julkaistaan kansallisesti ja paikallisesti.

(25) CNECOP:n jäseniin kuuluvat Ranskan tilintarkastustuomioistuimen tuomari, paikallisviranomaisten edustaja ja henkilö, joka on valittu satama-alan pätevyytensä vuoksi. CNECOP:n jäsenen tehtävät ovat ristiriidassa muiden vastuutehtävien kanssa muissa johto- tai hallintoelimissä suurissa merisatamissa tai julkisia laitteistoja hankkivissa satamahuolintayrityksissä koko toimikauden ajan ja viiden vuoden ajan sen päätyttyä.

3. SYYT MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

(26) Komissio katsoi 8 päivänä huhtikuuta 2009 antamassaan päätöksessä, että se ei voi sulkea pois mahdollisuutta, että lastinkäsittelylaitteistojen luovuttamiseen suljetussa menettelyssä sisältyy valtiontukea. Komissio totesi tältä osin, että CNECOP:n lausunto ei ollut sitova. Koska se ei ollut sitova, komissio epäili sitä, myytäisiinkö omaisuus markkinahintaan. Komissio on myös pohtinut CNECOP:n jäsenten riippumattomuutta.

(27) Lastinkäsittelylaitteiston luovutusmenettelyn soveltuvuudesta sisämarkkinoille komissio totesi, että yhtään SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaista poikkeusta ei silloisessa tilanteessa voitu soveltaa.

([13]) CNECOP:n toimintatapa vahvistetaan satamauudistuksesta ja useista satamaa koskevista kysymyksistä annetun lain täytäntöönpanosta 9 päivänä lokakuuta 2008 annetun asetuksen nro 2008–1032 6 ja 7 §:ssä.

(28) Komissio päätti tämän johdosta aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn hälventääkseen epäilynsä siitä, että lastinkäsittelylaitteistojen luovutusmenettely olisi luokiteltava valtiontueksi, ja sen soveltuvuudesta sisämarkkinoille.

4. RANSKAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

(29) Ranskan viranomaiset muistuttavat, että CNECOP:n muodostaa neljä riippumatonta jäsentä. Ranskan tilintarkastustuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja on nimittänyt sen puheenjohtajan omien tuomareidensa joukosta. Ranskan viranomaiset muistuttavat myös, että CNECOP antaa lausunnon julkisten laitteistojen luovuttamista koskevista asiakirjoista, jotka suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajat toimittavat sille. Asiakirjoissa on kuvaus suljetusta menettelystä, luettelo luovutetusta omaisuudesta, luovutussopimuksen luonnos, jossa mainitaan erityisesti ennakoitu myyntihinta sekä terminaalin hyödyntämisehdot.

(30) Viranomaiset muistuttavat lisäksi, että CNECOP:n tehtävänä on nimenomaan varmistaa, että julkisoikeudellisten oikeushenkilöiden omaisuutta koskevan yleisen lainsäädännön L. 3211–18 §:n mukaisesti julkisia laitteistoja ei luovuteta maksutta eikä markkina-arvoa alhaisempaan hintaan, joten julkisen omaisuuden luovuttamista markkinahintaan koskevaa vaatimusta noudatetaan.

(31) Ranskan viranomaisten mukaan julkaisemalla CNECOP:n tavallinen lausunto estetään laitteistojen luovuttaminen markkinahintaa alhaisempaan hintaan. Viranomaiset myös sitoutuvat julkaisemaan lausunnon ekologia- ja energia-asioista, kestävästä kehityksestä ja yhdyskuntasuunnittelusta vastaavan ministeriön verkkosivustolla ja paikallisesti kunkin suuren merisataman ilmoitustaululla. Ranskan viranomaiset vahvistavat lisäksi lähettävänsä kunkin suuren merisataman (jonka johtajan tehtävänä on valvoa sataman etuja) johtokunnan puheenjohtajalle kirjeen, jossa ne muistuttavat CNECOP:n toimintatavoista sekä niistä julkisen omaisuuden luovuttamista koskevista säännöistä, joita on noudatettava.

(32) Ranskan viranomaiset lisäävät tässä yhteydessä, että taloudellisia asioita käsitteleviä tuomioistuimia koskevan lainsäädännön L. 313–6 §:n mukaisesti johtokunnan puheenjohtajille voidaan määrätä sakko, jonka suuruus voi olla kaksi kertaa heidän vuotuinen bruttopalkkansa sinä päivänä, jona rikkominen on tapahtunut eli he ovat yrittäneet välittää tai ovat välittäneet perusteetonta hyötyä kolmansille osapuolille, oli hyöty rahallista tai luontoisetua, ja kun siitä aiheutuu vahinkoa valtionkassalle, paikallisyhteisölle tai asianomaiselle organisaatiolle.

(33) Lisäksi Ranskan viranomaiset sitoutuvat ilmoittamaan Euroopan komissiolle ennen luovutussopimuksen allekirjoittamista kaikista suuren merisataman johtokunnan puheenjohtajan päätöksistä, jotka poikkeavat CNECOP:n lausunnosta.

(34) CNECOP:n jäsenten pätevyyden ja riippumattomuuden toteamiseksi Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle CNECOP:n neljän jäsenen, siis myös puheenjohtajan, ansioluettelon. Jokaisessa ansioluettelossa mainitaan kunkin jäsenen pätevyys CNECOP:n valmiuksiin nähden. Ranskan viranomaisten mukaan kutakin näistä henkilöistä oli ehdotettu jäseneksi, koska he tunsivat siirto- ja yksityistämismenettelyjä tai heillä oli kokemusta satama-alalta, niin kuin heidän ansioluetteloistaan näkyy.

(35) Ranskan viranomaiset muistuttavat tässä yhteydessä, että 4 päivänä lokakuuta 1958 annettu perustuslaki takaa Ranskan tilintarkastustuomioistuimen tuomareiden riippumattomuuden lainsäädäntövallasta ja toimeenpanovallasta, mikä on vahvistettu perustuslakineuvoston 25 päivänä heinäkuuta 2001 tekemällä päätöksellä nro 2001–448 DC. Ne muistuttavat myös, että 26 päivänä elokuuta 1789 annetun Ihmisoikeuksien ja kansalaisoikeuksien julistuksen 16 §:ssä taataan parlamentin jäsenten riippumattomuus toimeenpanovallasta. Julistuksessa vahvistetaan vallanjaon periaate, mikä mainitaan myös 4 päivänä lokakuuta 1958 annetun perustuslain johdanto-osassa.

(36) Lisäksi Ranskan viranomaiset muistuttavat, että lain nro 2008–660 täytäntöönpanosta 9 päivänä lokakuuta 2008 annetun asetuksen nro 2008–1032 ([14]) 6 §:n mukaan eturistiriitoja koskevat säännöt myös takaavat CNECOP:n jäsenten riippumattomuuden, koska niitä sovelletaan jäseniin koko heidän toimikautensa ajan ja viisi vuotta sen jälkeen:

— niitä sovelletaan kaikkien hallituksen, johtokunnan tai hallintoneuvoston jäsenten toimikausiin valtion omistuksessa olevia laitteistoja hankkivassa satamahuolinta-alan yrityksessä sekä sellaisen toiminnan harjoittamiseen, josta saa korvausta tällaiselta yritykseltä, ja

— niitä sovelletaan kaikkien suuren merisataman hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenten toimikausiin.

(37) On syytä muistaa myös, että CNECOP:n asiantuntemusta voidaan lisätä: 9 päivänä lokakuuta 2008 annetun asetuksen 2008–1032 7 §:ssä säädetään mahdollisuudesta turvautua asiantuntijaan, jotta omaisuuden arvo voidaan arvioida mahdollisimman tarkoin ennen sen luovuttamista lastinkäsittely-yrityksille.

([14]) Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 237, 10.10.2008.

(38) Edellä esitetyn perusteella Ranskan viranomaiset katsovat, että luovutusmenettelyt, joista säädetään satamauudistuslaissa, antavat riittävät takeet sen varmistamiseksi, että lastinkäsittelylaitteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovuttaminen tapahtuu markkina-arvoa vastaavaan hintaan, joten niihin ei sisälly valtiontukea.

5. ASIANOMAISEN HUOMAUTUKSET JA RANSKAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET NIISTÄ

(39) ESPO toteaa Ranskan viranomaisten kannan tueksi, että kyseinen uudistus, jossa otetaan käyttöön nk. landlord-malli, lisää Ranskan satamien kilpailukykyä sekä eurooppalaisten satamien yleistä suorituskykyä. Ranskan suurten satamien hallintoa nykyaikaistetaan siirtämällä niiden lastinkäsittelytoiminnot yksityisille toimijoille ja mukauttamalla niiden hallinto Euroopan unionissa ja maailmassa eniten käytetyn mallin mukaiseksi.

(40) Tällaisen uudistuksen monimutkaisuuden sekä sen sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten osalta ESPO huomauttaa, että jäsenvaltion osallistuminen näin mittavaan uudistukseen on usein ainoa keino saada sille kaikkien niiden tahojen hyväksyntä, joita uudistus koskettaa.

(41) Haluamatta arvioida, ovatko kyseiset toimenpiteet valtiontukea, ESPO toteaa, että laitteiston arviointia koskevat ehdot takaavat, että ne myydään markkinahintaan.

(42) Ranskan viranomaiset ottavat huomioon ESPO:n huomautukset.

6. TOIMENPITEEN ARVIOINTI

(43) Komissio katsoo SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti aloitetun muodollisen tutkintamenettelyn perusteella ja ottaen huomioon Ranskan viranomaisten ja asianomaisen sen aikana esittämät näkemykset, että kyseinen toimenpide ei ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(44) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.

(45) Jäsenvaltion toteuttaman toimenpiteen katsominen valtiontueksi edellyttää seuraavien kumulatiivisten edellytysten täyttymistä: 1) kyseisestä toimenpiteestä saadaan valtion varoista myönnettyä etua, 2) etu on valikoiva ja 3) kyseinen toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ([15]).

(46) Jotta voidaan sulkea pois se mahdollisuus, että kyseessä on valtiontuki, kyseinen valtion omaisuus eli lastinkäsittelylaitteistot on myytävä markkinahintaan.

(47) Tästä komissio huomauttaa, että lastinkäsittelylaitteiston myynnistä järjestetään avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja varaukseton tarjouskilpailu ainoastaan silloin, kun suljetut neuvottelut lastinkäsittelyä jo harjoittavien toimijoiden kanssa päättyvät tuloksettomina tai jos tällaisia toimijoita ei ole (ks. johdanto-osan 21 kappale).

(48) Komissio toteaa kaikesta huolimatta, että ehdotettu menettely eli suljettu myynti edellyttää riippumattoman kansallisen lastinkäsittelylaitteistojen luovuttamista arvioivan viranomaisen CNECOP:n perustamista. Komissio huomauttaa, että CNECOP:n on annettava julkinen lausunto myytävänä olevan omaisuuden arvosta ennen sen luovuttamista.

(49) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta 8 päivänä huhtikuuta 2009 tekemässään päätöksessä komissio toteaa, ettei voida sulkea pois mahdollisuutta, että omaisuus myydään markkinahintaa alhaisempaan hintaan, koska CNECOP:n lausunto ei ole sitova.

(50) Ranskan viranomaiset ottivat komission epäilyt huomioon ja ilmoittivat 20 päivänä tammikuuta 2010 ja 24 päivänä maaliskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä, että liikennepalvelujen johtaja oli lähettänyt 16 päivänä maaliskuuta 2009 ja 18 päivänä tammikuuta 2010 kirjeet kaikkien suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajille. Kirjeissä selitettiin, millaisissa puitteissa lastinkäsittelylaitteistojen myyntiä koskevat neuvottelut on käytävä, sekä täsmennettiin, millaisia myyntiehtoja on noudatettava.

(51) Kirjeissä ilmoitetaan suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajille, että CNECOP vaatii järjestelmällisesti suuria merisatamia käyttämään asiantuntijoita myytävän omaisuuden arvioinnissa. Samassa yhteydessä niitä myös pyydetään huolehtimaan siitä, että riippumaton asiantuntijaorganisaatio suorittaa riippumattoman teknisen arvioinnin lastinkäsittelylaitteistojen markkina-arvosta ennen kuin asia siirretään CNECOP:lle. Mainittu arviointi on liitettävä CNECOP:lle toimitettaviin asiakirjoihin.

([15]) Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze v. Cassa di Risparmio di Firenze, 10.1.2006 antama tuomio (Kok. 2006, s. I-289, 129 kohta).

(52) Suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajille ilmoitetaan myös, että vaikka lausuntoa ei lain mukaan pidetä puoltavana, sitä ilmankaan ei voida olla, toisin sanoen CNECOP:n lausunnosta poikkeavaa luovutussopimusta ei voida allekirjoittaa. Vastaavasti jos CNECOP:n lausunto on kielteinen, on syytä jatkaa neuvotteluja, jos siihen on aikaa ennen kuin asia on siirrettävä CNECOP:lle, ja esittää tarvittaessa uusi asiakirja tai todeta neuvottelujen epäonnistuneen ja käynnistää hakumenettely.

(53) Kirjeissä todetaan myös, että suurten merisatamien johtokuntien valtuutettujen on järjestelmällisesti vastustettava sitä, että sataman hallintoneuvosto tekisi päätöksen ilman CNECOP:n lausuntoa, ja muistutettava suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajia seuraamuksista, joita heille voi koitua, jos he antavat tehtäviään hoitaessaan perusteetonta hyötyä kolmansille.

(54) Suurten merisatamien johtokuntien puheenjohtajille osoitetuissa ohjeissa todetaan muun muassa, että luovutettavista laitteistoista on tehtävä riippumaton arviointi ja että CNECOP:n lausunto on sitova. Komissio arvioi näiden ohjeiden takaavan sen, että lastinkäsittelylaitteistoja ei myydä markkinahintaa alhaisempaan hintaan.

(55) Komissio huomauttaa, että lisävarmistusta antaa myös se, CNECOP:n lausunto on julkaistava kansallisella tasolla, mistä vastaavat kansalliset viranomaiset, ja paikallisella tasolla, mikä on asianomaisten satamien vastuulla. Julkaisemalla lausunnot voidaan tarvittaessa kiistää kyseisten lastinkäsittelylaitteistojen myyntiehdot.

(56) Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle CNECOP:n kaikkien neljän jäsenen, myös puheenjohtajan, ansioluettelon jäsenten riippumattomuuden ja pätevyyden osoittamiseksi myytävän omaisuuden arvioimisessa.

(57) On syytä huomata, että sillä CNECOP:n jäsenellä, joka on Ranskan tilintarkastustuomioistuimen jäsen ja jota Ranskan tilintarkastustuomioistuimen ensimmäinen puheenjohtaja ehdotti CNECOP:n puheenjohtajaksi, on suoraan merialaan liittyvää ammattikokemusta. Ranskan viranomaiset muistuttavat tässä yhteydessä, että 4 päivänä lokakuuta 1958 annettu perustuslaki takaa tilintarkastustuomioistuimen tuomareiden riippumattomuuden lainsäädäntövallasta ja toimeenpanovallasta, mikä vahvistetaan myös 25 päivänä heinäkuuta 2001 annetulla perustuslakineuvoston päätöksellä 2001–448 DC.

(58) Myös paikallisviranomaisia edustavalla CNECOP:n jäsenellä on suoraan merisatamiin liittyvää asiantuntemusta. Ranskan viranomaiset muistuttavat tässä yhteydessä, että 26 päivänä elokuuta 1789 annetun Ihmisoikeuksien ja kansalaisoikeuksien julistuksen 16 §:ssä taataan parlamentin jäsenten riippumattomuus toimeenpanovallasta. Julistuksessa vahvistetaan vallanjaon periaate, mikä mainitaan myös 4 päivänä lokakuuta 1958 annetun perustuslain johdanto-osassa.

(59) Pätevyytensä vuoksi kahden jäseniksi ehdotetun henkilön ansioluetteloista käy selvästi ilmi, että toisella on satamaalan osaamista ja toisella julkisen omaisuuden siirtoihin liittyvää kokemusta.

(60) Ranskan viranomaiset toteavat myös, että 9 päivänä lokakuuta 2008 annetun asetuksen nro 2008–1032 ([16]) 6 §:n mukaan eturistiriitoja koskevia sääntöjä sovelletaan CNECOP:n jäseniin koko heidän toimikautensa ajan ja viisi vuotta heidän toimikautensa päättymisen jälkeen (ks. johdanto-osan 36 kappale).

(61) Komissio toteaa, että eturistiriitoja koskevat säännöt ovat tässä tapauksessa ylimääräinen tae CNECOP:n jäsenten riippumattomuudesta.

(62) Näiden seikkojen ja tähän tapaukseen liittyvien erityisolosuhteiden perusteella komissio katsoo, että velvoite huolehtia siitä, että riippumaton asiantuntijaorganisaatio arvioi laitteistojen myyntiarvon, jonka perusteella CNECOP:n pätevät ja riippumattomat jäsenet antavat sitovan lausunnon, periaatteessa takaa, että laitteistot luovutetaan markkinaehdoin.

(63) Silloin kun noudatetaan tiukasti otsikon 6. *Toimenpiteen arviointi* alla mainittuja edellytyksiä ja olosuhteita, ei ole syytä katsoa, että lastinkäsittelylaitteistojen luovuttamisesta suljetussa myynnissä koituu taloudellista etua niiden ostajille. Sitä vastoin tilanne olisi toinen yksittäisissä myyntitapahtumissa, joissa ei noudateta tiukasti mainittuja ehtoja.

7. **PÄÄTELMÄ**

(64) Edellä esitetyn perusteella komissio

— ottaa huomioon, että ilmoitus peruutettiin niiden kahden toimenpiteen osalta, jotka liittyvät satamauudistusta koskevaan verotukseen ja jotka on mainittu tämän päätöksen johdanto-osan 2 kappaleessa

— katsoo, että lastinkäsittelyssä käytettävien laitteistojen, laitteiden ym. varustuksen luovutusmenettely, joka myös oli komission 8 päivänä huhtikuuta 2009 tekemän päätöksen kohteena ja jota on kuvattu tämän päätöksen johdanto-osan 16–25 kappaleessa, ei ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Toimenpide, joka koskee lastinkäsittelylaitteistojen siirtämistä yksityisille toimijoille ja jonka Ranska aikoo toteuttaa osana 4 päivänä heinäkuuta 2008 annettua satamauudistuslakia nro 2008–660, ei muodosta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea.

Näin ollen toimenpiteen toteuttaminen hyväksytään.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 29 päivänä kesäkuuta 2011.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja

([16]) Satamauudistuksesta ja useista satamaa koskevista kysymyksistä 4 päivänä heinäkuuta 2008 annetun lain nro 2008–660 täytäntöönpanosta 9 päivänä lokakuuta 2008 annettu asetus nro 2008–1032.